

Quad II monoblokken

Gepubliceerd op 30 augustus 2007

Auteur: Kilian Bakker

De QUAD II mono buizenversterker die de bekende Engelse audiofabrikant zijn uiteindelijke naam gaf is dankzij Quad Musikwiedergabe zowel nieuw als gereviseerd verkrijgbaar. Een volledig herbouwd origineel paar werd beluisterd

What`s In A Name?

De fameuze audiofabrikant QUAD heette in 1951 The Acoustical Manufacturing Company, Ltd. Een mondvol, maar hun toenmalige versterkers droegen juist weer vrij cryptische namen als `QA12/P` (Quality Amplifier, 12 Watt, Preamplifier-stage, zie foto).

QA12P integrated mono valve amplifier (1948/51).

De QA12/P was een professionele versterker die ook naam had gemaakt bij privé muzikliefhebbers. Datzelfde jaar was het introductiejaar van een bijzondere versterker, genaamd Q.U.A.D. Die naam was, zoals vele liefhebbers zullen weten, een samentrekking van de term: `Quality Unit Amplifier Domestic`. Met de introductie van de Q.U.A.D. versterker was ook de gevleugelde QUAD-slogan geboren: "The Closest Approach To The Original Sound" (zie advertentie afbeelding).

The **ACOUSTICAL Q.U.A.D. AMPLIFIER** illustrated here will provide a standard of reproduction notably in advance of any equipment ever offered to the public. Acoustical amplifiers and loudspeakers are supplied to the leading broadcasting and recording companies both in Britain and overseas. They are also the choice of private concerns and individuals where the finest is required.

Full details sent on request.

ACOUSTICAL
MANUFACTURERS LTD
HUNTINGDON - HUNTS - TEL 541

Gezien men in Huntingdon natuurlijk bezig bleef met het verfijnen van hun producten werd in 1953 een nieuwe versterker aangekondigd; de QUAD II. Deze versterker bleek een groot succes, zowel bij muzikliefhebbers als studio's (o.a. de BBC) en zelfs laboratoria. De QUAD II werd het boegbeeld van dit innovatieve bedrijf (een status die hij later deelde met de in 1955 aangekondigde ESL) waardoor de naam `QUAD` niet veel later op al hun apparatuur prijkte en uiteindelijk de naam van het bedrijf zelf werd (QUAD Electroacoustics, Ltd.). Quad Musiekwiedergabe levert al jaren gereviseerde en zelfs geheel nieuwe Quad ESL 57 elektrostaten en is daarmee een uniek bedrijf. Zowel de reparatieservice als de nieuwe ESL's werden warm onthaald door Quad fans waardoor Manfred Stein, de oprichter van Quad Musiekwiedergabe ging nadenken over een heruitgave van de fameuze QUAD II monoblok buizenversterker. De volledige service van dergelijke versterkers -in principe van alle originele Quad producten- was al mogelijk dus waarom geen geheel nieuw gebouwde uitvoering? Dat het vinden van de juiste leveranciers van bijvoorbeeld het chassis of `custom` transformatoren geen eenvoudige klus was mag duidelijk zijn.

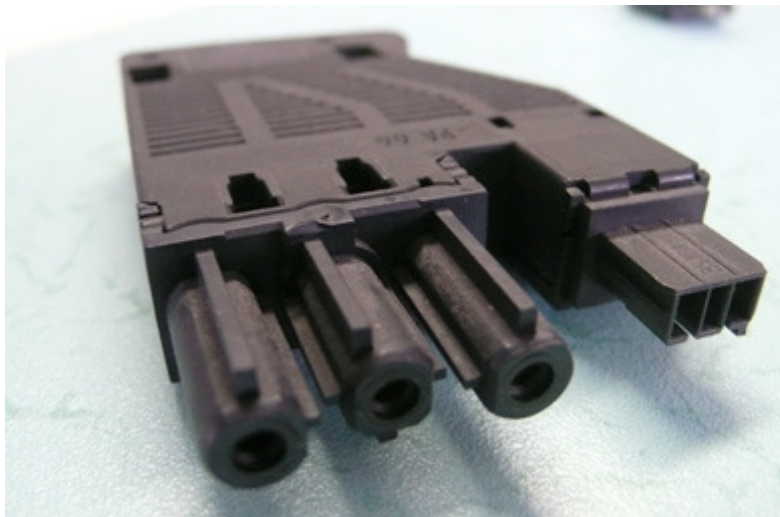
Manfred vertelde in een recent gesprek dat juist dat werk er voor heeft gezorgd dat zij nu nog beter in staat zijn om oude QUAD II versterkers een tweede leven te geven. Dat laatste maakte deze schrijver benieuwd naar de prestaties van een paar geheel gereviseerde originele QUAD II's. Een afspraak werd gemaakt en enige tijd later kwam Manfred de versterkers -samen met een paar ESL 63QA's- langsbrengen.

QUAD II

Twee dingen vallen op wanneer men een QUAD II versterker in levende lijve ontmoet: het in zilvergrijze lak afgewerkte chassis is opmerkelijk compact en praktisch voor een versterker uit de jaren '50 van de vorige eeuw en bij het beluisteren zal men merken dat hij bepaald niet gedateerd klinkt. Sterker nog, hij kan menig moderne buizenversterker prima bijbenen en qua weergavekwaliteit in veel gevallen zelfs overtreffen. Elke Quad versterker uit het Peter Walker tijdperk werd ontworpen rond een geheel nieuw en uniek circuit (in 1978 kreeg hij zelfs een Queen's Award For Technological Achievement voor zijn `Current Dumping Amplifier`).

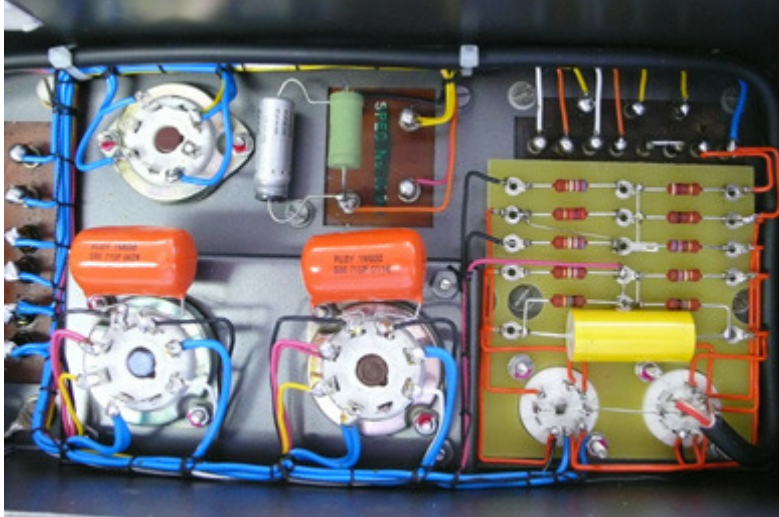

Voor de QUAD II maakte hij gebruik van een op D.T.N. Williamson's `Ultra Lineair` concept gebaseerde schakeling, wat hij `Super Ultra Lineair` noemde. Bij dit Super Ultra Lineair circuit wordt lokale negatieve terugkoppeling vanuit de uitgangstransformator naar de kathode van de eindbuizen gevoerd (in plaats van naar het schermrooster). Een lichte mate van negatieve terugkoppeling wordt toegepast om vervorming te verlagen, een meer vlakke frequentierespons te krijgen en de uitgangsimpedantie te verlagen. De niet aflatende interesse voor deze versterker inspireerde het toen tot de Verity Group behorende Quad eind jaren `90 om een zwaar vergulde re-issue van de QUAD II uit te brengen. Alhoewel die uitvoering veel tongen losmaakte was de zeer hoge prijs en de gelimiteerde uitgave een teleurstelling voor veel liefhebbers, om maar te zwijgen over de indruk die de erg in het oog springende vergulding maakte op veel Quad liefhebbers. Het huidige Quad (IAG) heeft sinds kort een eigen QUAD II versie in productie maar het was Quad Musikwiedergabe die als eerste De QUAD II nieuw leven inblies door hem in de originele uitvoering en ongelimiteerd uit te brengen, inclusief de authentieke zilvergrijze lak. Quad Musikwiedergabe kan de QUAD II in twee uitvoeringen leveren: als volledig gereviseerde originele versterker (met naar keuze de authentieke Jones Plug en banaanbussen of alternatieve aansluitingen) of een geheel nieuw gebouwde QUAD II (met moderne aansluitingen).

Het recensiepaar betrof een gereviseerde set en de term gereviseerd kan men heel letterlijk nemen. Eerst worden de twee chassis geheel gedemonteerd zodat ze (samen met de trafokappen) van nieuwe lak kunnen worden voorzien.

Vervolgens maakt men in Gering een nieuwe kabelboom met behulp van een `wiring board` (een plank, voorzien van schroeven of spijkers die de eindpunten en de route van de bedrading markeren) en worden nieuwe buizenvoeten aangebracht. Daarnaast worden alle weerstanden, condensatoren en het EF 86 Board vervangen zodat het signaal door nieuwe contacten, solderingen, componenten en bedrading loopt. Alleen het chassis en de originele trafo's worden hergebruikt.

Zowel de gereviseerde als de nieuwe uitvoering krijgen natuurlijk een complete set nieuwe buizen mee (gemaakt in China, met vrijwel hetzelfde uiterlijk als de originele buizen). De buizen set bestaat - per kanaal - uit een paar EF86's (6267), een GZ32 (5V4G) en de vrij zelden toegepaste KT66's (6L6G). Het maximaal continue uitgangsvermogen wordt opgegeven als 15 Watt (20 Hertz tot 20 kilohertz) en de effectieve uitgangsimpedantie als 1,5 Ohm (de uitgang kan worden aangepast voor 7 of 15 Ohm). Een paar gereviseerde QUAD II's van Quad Musiekwiedergabe kost 3200 euro terwijl hun nieuwe QUAD II 4000 euro per set kost. Een complete set buizen wordt geleverd voor 225 euro. De garantieperiode duurt voor beide versies 2 jaar.

Luisteren

Nadat per monoblok de juiste lichtnetfase was gevonden en ze een paar dagen hadden kunnen wennen aan hun nieuwe omgeving werden ze in combinatie met de Monitor Audio Studio 2SE weergevers beluisterd. De CD *For My Father* van het Hank Jones Trio verdween in de CD-lade zodat de track `SKJ` kon worden beluisterd. Het pianospel van Jones kwam al bij de eerste maten met een rijke tonaliteit en bijzonder goede souplesse naar voren waarbij met name de rechterhand partijen op parelende wijze werden weergegeven. De geplukte `Double Bass` kwam tegelijkertijd losjes en plastisch over en was ook behoorlijk fysiek aanwezig. De lichte tikjes op de bekkens klonken tonaal zuiver en lekker luchtig en bij de bas-solo werden de verschillen in intensiteit tussen de verschillende snaarplukken goed overgebracht. Bij de drumsolo werden vooral de subtiel en snel bespeelde bekkens weer schitterend weergegeven, met een bijzonder luchtige en organische metaalruis (bij tijd en wijle klonk het praktisch zuchtend). Bij de weergave met de QUAD II versterkers gingen een warme, rijke tonaliteit hand in hand met veel lucht en vooral ontspannenheid. De schaal en energie waarmee dit levendige Jazz trio werd weergegeven gaat gezien het vermogen van deze versterkers en het formaat van de weergevers het verstand te boven.

De CD *Two Nights Solo* van de meestergitarist Terry Tufts werd tevoorschijn gehaald om de track 'October Gold' af te spelen en daarmee de 'snelheid' van deze klassieke buizenversterkers op de proef te stellen. Het vliegensvlugge en knallende gitaarspel werd op watersoepel wijze weergegeven waarbij de hardere snaaraanslagen heel elastisch klonken zodat er eerder sprake van parelen dan pingelen was. Dat is een compliment en in feite een pluspunt want sommige versterkers geven een wat te nasale en glazige klank mee aan fel gespeeld akoestisch gitaarspel. Deze track kwam met een goede ritmische flow naar voren zodat er al gauw werd meebewogen met de opzweepende geïmproviseerde muziek. De 'eb & vloed' overgangen werden op vrij moeiteloze wijze gepresenteerd en het applaus klonk ruimtelijk en natuurlijk. Het blijft een kwestie van smaak, maar goed ontworpen buizenversterkers hebben iets magisch. De track *Níl Na Lá* van Jimmy Crowley en Dónal Lunny die ook tijdens de ESL 63QA (met QUAD II versterkers) recensie werd beluisterd werd ook nu weer optisch afgetast. De zang werd op heldere en energieke wijze gepresenteerd terwijl het bouzoukispel van Lunny op lichtvoetige wijze naar voren kwam. De bodhran (frame-drum) kreeg een tamelijk solide presentatie mee maar klonk aan de slanke kant. De hardere slagen werden echter op plastische wijze weergegeven en het geheel werd met veel zeggingskracht gepresenteerd waarbij met name de zangweergave goed uit de verf kwam.

Om de kleine buizenversterkertjes te testen op hun daadkracht werd de CD *Mighty Sam McClain - Joy And Pain* uit de platenkast gehaald. Dit is een ware 'torture CD' want de ongecomprimeerde opname en de enorme dynamische sprongen vormen een hele uitdaging voor een weergaveketen. De intro (met een harde kickdrum-klap) kwam met een flinke en opmerkelijk schone dynamische sprong naar voren. Dit Live concert bouwt laag voor laag op en terwijl de muziek in intensiteit groeide kwam het

bijna dreigend over. Dat was een goed teken, want daarmee lieten de versterkers weten dat ze zich niet lieten kisten. De saxofoon werd met een rijke bekerklank en warme tonaliteit weergegeven en de trompet kwam met een expressief rollend vibrato naar voren. De gitaarsolo klonk juist heerlijk rustig en de trage `reverb` kwam praktisch organisch over. De daarop volgende keiharde drums slag op de grote trommel kwam zowel flink impulsief als luchtig over en het Hammond orgel klonk warm en vloeiend. De bescheiden en emotionele zang van Mighty Sam werd met een goede `body` gepresenteerd waarbij de typische gorgelende uithalen goed uit de verf kwamen. Het geheel kwam met veel flow, een behoorlijke dosis energie (geen hartstoppende impact maar wel echt levendig), schaal en geen spootje hardheid naar voren waarmee de klassieke Quad`s bewezen dat ze goed met energiek muzikaal werk uit de voeten kunnen. Dergelijke muziek kan nog dynamischer, knallender en meer solide worden weergegeven maar dat kan mogelijk gepaard gaan met hardheid wat uiteindelijk resulteert in luistervermoeidheid, oftewel muzikale stress. Stress komt simpelweg niet voor in het vocabulaire van de QUAD II. De weergevers moeten natuurlijk een goede match vormen met deze versterkers en de combinatie QUAD II/Studio 2SE was met zowel akoestische gitaarmuziek als Jazz en stevige blues niets anders dan een groot genot om naar te luisteren.

Conclusie

De QUAD II blinkt nog altijd uit op de punten muzikaliteit, praktische bruikbaarheid, betrouwbaarheid en natuurlijk een hoge hebbing-factor. Deze ultra-Britse monoblokken zijn -wanneer onderdeel van een met zorg samengesteld systeem- in staat om een zowel lichtvoetige en luchtige als levendige weergave te bieden. Wat betreft weergavepartners zijn er allereerst een aantal goede klassiekers (denk aan Quad`s eigen ESL, de BBC LS 3/5a en de Spendor BC-1) die een uitstekende match vormen.

Maar wie een nieuw paar weergevers voor deze versterkers zoekt zal bij merken als Harbeth, Spendor, Stirling Broadcast en Quad Musikwiedergabe zeer geschikte kandidaten vinden. Dit tijdloze ontwerp vertegenwoordigt in geheel gereviseerde uitvoering een goede value for money, zeker gezien hij (samen met modellen van bijvoorbeeld A.R.C. en McIntosh) behoort tot het zeldzame ras van `de laatste (buisen)versterker die men aanschafft`. Warm aanbevolen als KT66`s onder spanning.

Leverancier:

QUAD Musikwiedergabe, www.Quad-Musik.de / (+49) 2654-987977 / Quad-GmbH@t-online.de

Prijs:

Verkoop paarprijs QUAD II (volledig gereviseerd, nieuwe buizen): 3990 euro (Stand Oktober 2008)